

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/9141,Wyklad-dr-Oleksandra-Zinczenki-Ukraiński-slad-katynski-Warszawa-2-czerwca-2014.html>
08.03.2026, 10:27

Wykład dr. Ołeksandra Zinczenki „Ukraiński ślad katyński” – Warszawa, 2 czerwca 2014

02.06.2014

- Chciałem opisać i pokazać przede wszystkim ludzkie losy, zarówno ocalonych, jak i tych, co zginęli – powiedział dr Ołeksandr Zinczenko, autor książki o Katyniu. Ukraiński historyk wygłosił wykład Ukraiński ślad katyński w Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki Przystanek Historia w Warszawie. Dr Ołeksandr Zinczenko od niedawna jest także zastępcą dyrektora Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej. Po wykładzie spotkał się z przedstawicielami kierownictwa polskiego Instytutu Pamięci Narodowej.

Dr Ołeksandr Zinczenko jest autorem książki „Hodyna papuhy” (Godzina papugi), która ukazała się w 2011 roku na Ukrainie. Prawdopodobnie w przyszłym roku książka ukaże się także po polsku. To pierwsza podjęta przez ukraińskiego badacza próba opisu Zbrodni Katyńskiej, a szczególnie jej ukraińskiego wątku.

Autor wyjaśnił, że tytuł książki został wzięty ze wspomnień Józefa Czapskiego, więźnia Starobielska. Gdy Czapski wraz z innymi oficerami zastanawiał się nad przypadkowością w zestawianiu list osób wywożonych z obozu, przyszły mu na myśl papugi, które na jarmarkach wyciągały „wróżby” z rąk ich właściciela – kataryniarza.

Książka opowiada zarówno o ocalonych, jak i rozstrzelanych oficerach ze Starobielska oraz ich rodzinach. Jest zarazem – jak podkreślił autor – historią Zbrodni Katyńskiej w pigułce dla czytelników ukraińskich. Niewiele o niej wiedzą.

Spotkanie miało także miły akcent. W jego trakcie dr Ołeksandr Zinczenko został nagrodzony medalem pamiątkowym Stowarzyszenia Rodzina Katyńska z Łodzi za dobrą współpracę z tym środowiskiem i opiekę, jaką sprawował nad Polakami, jeżdżącymi do Charkowa, by oddać hołd swoim bliskim.

Ołeksandr Zinczenko jest doktorem historii Uniwersytetu im. Hryhorija Skoworody w Charkowie, dziennikarzem telewizyjnym i publicystą, m.in. głównego ukraińskiego portalu internetowego Istoryczna Prawda, w którym stworzył obszerny dział poświęcony Katyniowi.

21 maja br. dr Ołeksandr Zinczenko został powołany na stanowisko zastępcy dyrektora Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej. Mówiąc o planach, choć zastrzegając, że to na razie jeszcze sfera marzeń, widzi potrzebę stworzenia na Ukrainie Archiwum Pamięci Narodowej poprzez przejęcie od służb archiwaliów po KGB, NKGB i NKWD. Chciałby także budowy muzeum terroru sowieckiego w Charkowie, gdzie istotna część ekspozycji byłaby poświęcona Zbrodni Katyńskiej.

Dr Zinczenko oficjalnie obejmie swoją funkcję 6 czerwca. Już wcześniej miała miejsce wymiana korespondencji między nowym dyrektorem Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej Wołodymyrem Wiatrowyczem a prezesem Instytutu Pamięci Narodowej Łukaszem Kamińskim.

W liście wystosowanym 8 kwietnia br. nowo mianowany dyrektor Ukraińskiego Instytutu Pamięci

Narodowej Wołodymyr Wiatrowycz poinformował prezesa IPN o planowanych przez siebie reformach.

W pierwszym rządzie - napisał dyrektor Wiatrowycz - Instytut planuje prowadzić politykę przewyższania następstw totalitarnej przeszłości, co ma się stać gwarancją demokratycznych zmian na Ukrainie i niedopuszczenia do autorytarnych praktyk w przyszłości. (...) Wychodząc z tego, proponujemy ścisłą współpracę, wymianę doświadczeń, prowadzenie wspólnych projektów dla rozwiązania pilnych problemów polityki pamięci narodowej, co doprowadziłoby do uformowania społecznej odporności na próby rehabilitacji zbrodniczych reżimów.

W odpowiedzi, w liście z 8 maja br., prezes Instytutu Pamięci Narodowej Łukasz Kamiński zadeklarował gotowość podzielenia się z Ukraińskim Instytutem Pamięci Narodowej doświadczeniami i dorobkiem organizacyjnym polskiego Instytutu. Uznał również za zasadne podjęcie wspólnych programów badawczych, dotyczących zbrodni reżimu sowieckiego i hitlerowskiego oraz ich ofiar.

Prezes Łukasz Kamiński podkreślił jednocześnie wagę problematyki Zbrodni Wołyńskiej, która musi stać się ważnym tematem współpracy polskich i ukraińskich historyków. - *Rozliczenie z przeszłością nie ogranicza się jednak do kwestii zbrodni popełnionych przez reżimy totalitarne; w naszej części Europy ważnym problemem są również, obfitujące często w dramatyczne momenty, stosunki między sąsiadującymi narodami* - napisał prezes Kamiński.

Zdaniem prezesa Kamińskiego: - *Mający już długą tradycję polsko-ukraiński dialog historyczny przyniósł wiele korzyści naszym narodom, ułatwiając wzajemne zrozumienie. Do najlepszych doświadczeń w tym zakresie należy wieloletni cykl seminariów „Polska-Ukraina: trudne pytania”. Spotkania te pokazały, że w polsko-ukraińskiej historii w istocie pozostał jeden trudny problem, który wciąż budzi duże społeczne emocje i bywa instrumentalnie wykorzystywany przez polityków. Mam na myśli Zbrodnię Wołyńsko-Galicyjską (w ukraińskiej literaturze historycznej określaną jako antypolska akcja OUN-UPA).*

Temat ten powinien więc stać się jednym z ważnych pól współpracy między Ukraińskim Instytutem Pamięci Narodowej i polskim Instytutem Pamięci Narodowej. Cięży na nas - jako na instytucjach odpowiedzialnych za kształtowanie pamięci zbiorowej naszych narodów - obowiązek służby wszystkim niewinnie pomordowanym ofiarom. Mamy dziś historyczną szansę dojść do porozumienia, opartego na prawdzie, która - nawet najboleśniej - zawsze służy pojednaniu.

Fot. Piotr Życieński

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

